

DÉLI ÚJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Budapest, 1908.

I. évf. CSÜTÖRTÖK 26. szám.

December 10.

Szerkesztőség: VI., Aradi-utca 8. szám.
TELEFONSZAM 108-52.
Egyes szám ára helyben 2 fillér.

Főmunkatárs:
FÉNYES LÁSZLÓ

Felölős szerkesztő:
Dr. VÉCSEY MARCEL

Kiadóhivatal: VI., Aradi-utca 8. szám.
TELEFONSZAM 108-52.
Hirdetések millim. számítással díjszabás szerint.

Ujabb hír a szombati mozgósításról. Budapest széninség előtt áll.

A megcsörrent lánc.

Írta: Fényes László.

A manikűrözött tigrisek elfelejtették egy pillanatra, hogy nemcsak a körműk van levágva és a fogaik meg-ráspolyozva, hanem ők maguk is láncra verve, pauszálában fűtött helyen sivatagolnak.

Elfelejtették, morogtak és ordítottak egyet s mikor ugrásra készültek: megcsörrent a lánc lábukon. A legszomorubb muzsika az, mikor a puszták volt lakóinak hőgésébe nem muszáj épen, hogy mindenképen oroszlanok legyenek — a láncszemek csörrenése hangzik.

Holnapra már, legyetek nyugodtak, elnémul a bömbölés és a morgás és a magukról megelégedezett vadak csöndesen pihenve fogják a talpukat vagy a gazdájukat nyalogatni. Meg, meg fogják szavazni Apponyi grófnak választát, legyen az bármilyen s hogy milyen lesz: azt világosan megmutatta a kalksburgi jezsuita növendék eddigi pályatutása és a tegnapi ideiglenes válasz, amely előre jelezte, hogy fejelemértésnek nem szabad teret engedni.

Ha a győri tanítóképző növendékei megtagadják az osztrák császári jubileum ünneplésén való részvételt, az természetesen fejelemértés, mint ahogy ha az apjuk gyilkosának temetésén való részvételt tagadnak meg, akkor is fejelemértést követnének el. És kibúvónak nagyon jó ügy lesz ezen a fejelemértésen lovagolni és elhallgatni arról, hogy ám mi indította a fiatalembereket a „fejelemértésre”, olyan intézkedés-e, amelyet Széchenyi gróf püspök urnak joga volt tenni, vagy olyan rendelet, amelyet kiadni sem lett volna szabad. Mert ha ilyen, akkor annak megtagadása nemcsak joga, hanem kötelessége is volt a győri növendékeknek, akik elvégre nem elemi iskolás gyermekek többé, hanem intelligens fiatal emberek, akikkel csak bizonyos határok közti lehet rendelkezni.

Függetlenségi vad-urak, ám itéljétek majd meg, hogy az osztrák császári jubileumnak, az 1848 december 2-ikának magyar tanítóképző növendékek által való ünneplésére mennyiben van joga rendelkezni a püspök urnak. És ha e rendelkezést a nem szabad elfelejteni: 18 éves — fiatal emberek el nem fogadják, ki lehet-e őket csapni, tönkre lehet-e tenni harmincket ember existenciáját. A püspök ur, a gróf ur kedvéért, aki csekélynek tartja a győri

salláriumot és érdemeket akar szerezni az esztergomi érseki székre?

Oh, el vagyunk készülve, hogy Apponyi gróf ur kellő mennyiségű görög-tűzzel felszerelve fog megjelenni a képviselőházban. El vagyunk készülve, hogy az „időközben megindított vizsgálat” rettenetes dolgokat fog a fiatalemberekről kideríteni. És sokszor fog felhangzani a Haza, a drága Haza neve, amelynek „érdeke t mindannyian vérző szívvel szolgáljuk”. Mikor Judás Krisztust elárulta: egy csókkal cselekedte és a magyar grókok valahányszor elárulták a hazát, mindig a „szent Haza” nevében tették azt.

Lesz-e valakiben bátorság, hogy megmondja: osztrák császári tartomány vagyunk s alkotmányos lepellel ellátott abszolutizmusban élünk. Aki tehát az osztrák császár jubileumát nem ünnepli, az kiirtandó a föld színéről.

A fátyolt, amelyet ti többé kevésbé jóhiszemű magyar hazafiak apátok felakasztott holttesteire borítottatok, a Habsburgok arra használják, hogy az abszolutizmust, amelyben éltek, meg ne lássátok.

Ti csak tehát legyetek továbbra is a lovagias királyhű nemzet, de szokjatok le az ordításról, mert lészkelődésnek nyomán megcsörren a lánc.

Es a lánc csörgése megzavarja szenderegéteket.

A politikai korzón.

* Apponyi és a győri püspök. A függetlenségi párt egy kis csoportja nagyon felháborodott tegnap a kultuszminiszter urnak a győri tanítóképző intézetből kizárt növendékek ügyében hozzántézet interpelláció tárgyában tanusított magatartásán. Ezuttal Apponyi grófnak van igaza. Azoknak a békétlenkedő kurucoknak ugyancsak rövid az emlékező tehetőségük. Tíz nappal ezelőtt még mindannyian hivatalosak voltak a császári jubileumi misére, hozzájárultak a hódoló felirathoz és megtapsolták a császárvárosi díszküldöttséget. Mert veszik hát zekon épen a törtető fiatal győri püspöktől, ha ez nem akar náluk hátrább maradni a császár iránti lojalitásában és az osztrák kamarilla alányalásában? Csak következetességet, jó kurucok!...

* A kancellár bukása. Most, hogy a koalíciós kormány dédelgetett kedvencnek sikerült az osztrák-magyar monarchia külügyeit annyira összegabalyítani, hogy abból épkezláb aligha fogunk kilábalni, a koalíciós sajtó is bátorságot

vesz magának és vitézül nagyokat rug a haldokló számon. Tavaly még visszaszivatták Ugron Gáborral a szamarat; most azonban kivétkeztetik az cserzlánbörből és ugyancsak megtépázzák a füleit. Most már Wekerle is sűrűn tanácskozik a bukott kancellárral a külpolitikai helyzetről, hogy aztán eldicsekedhessen idehaza azzal az alkotmányos befolyással, amelyet a magyar miniszterelnök a külpolitika irányításában gyakorol.

* Wekerle — nem mosolyog többé. Ugy látszik, most már komoly bajok vannak a koalíció körül. A miniszterelnök ur nem mosolyog többé. Aehrenthal pozíciója megingott; bukása, — az osztrák hagyományos copí bevett szokása szerint — csak elodázott, de befejezett tény. Az enyészet zord juvalata megfagyasztotta Wekerle ajkán is az örökös mosolyt és az eddig oly ügyes zsonglőr kezdi elveszteni az egyensúlyt. A labdák, amelyeket szemképrázató bizottsággal dobott maga elé a magasba, már nem szaladnak vissza oly könnyedén az ujjai közé és eltévesztett produkciói már-már türelmetlenné teszik iránta eddig oly kegyes közönségét.

* A koalíciós kormány, a fuzió és a bankkérdés. Mialatt a függetlenségi párt felhivatalosai naponként vezércikknek a fuzió előfeltételéről, az önálló magyar jegybank azonnali felállításának elengedhetetlen követelményéről, addig Wekerle és méltó cinkosa, Popovics állantitkái Bécsben egészen csöndben, de bizottsággal elpaktáltak már a jegybank ügyét. És minthogy évészközben jön meg az étvágy: Hóllóék most már nem elégesznek meg az önálló jegybankkal, hanem katonai engedelmeyeket is pengetnek. Wekerleéknek és az osztrák kormánynak egészen mindegy minden. Jól tudják, hogy nem lesznek meg se a katonai követelések, se az önálló jegybank.

A császár püspöke.

A győri botrány. — Sajtónyilatkozatok. — Megy Apponyi Bécsbe.

— Sajtó tudósítónktól. —

— dec. 10.

Széchenyi Miklós gróf győri püspök botrányával foglalkozik ma a sajtó minden organuma. Apponyi Albert gróf tegnap félleg-meddig már megvédte a gróf-püspököt azzal, hogy eljárását el nem ítélte, pedig a jeles püspök kiváló

darabont volt, előbb meg Tisza István gróf híve és vannak még, akik emlékeznek rá, hogy a Győrben agítató Apponyi és Kossuth fogadtatásán a püspök ur tüntetőleg nem jelent meg.

A lapok közül legérdekesebb a papi gazdasszonyok újsága, az „Alkotmány”, amely egyetlen szót sem ír a botrányról, egyetlenegy betűje sincs a kicsapott diákok védelmére.

A „Budapesti Hírlap” kivételesen véleményét mer mondani — olyat, amelyről még nem bizonyos, hogy fedí-e majd Apponyi Albert gróf álláspontját is. Így ír a többek között:

— Hát hol született, hol járt iskolába, hol tanult érezni a dicső Szécheny-nemzetségnek ez az ivadéka, hogy nem látszik megérteni azokat a magyar érzelmeket, amelyek olyan kérdéseknél, mint egy osztrák császári jubileum, mint az 1848 december 2-ika és ami rá következett egész addig a borzalmas éjszakáig, amikor Döblingenben eldördült egy pisztoly — hogy az ezek kellette érzelmeket nem tudja megítélni? De hol marad az érzelmük által vezetett magyar ifjakkal, neki tanítványival, híveivel szemben a papi lélek, a keresztényi szellem, az irgalmasság, könyörületesség, atyai jószág és szeretet? De még a közönséges emberi részvét és szánalom is hol marad a cselekedetéből?

A jámbor felhivatalos „kis kélpesben” így elmékedik Burgján Aladjár:

— A győri püspök, aki az ország egyik bölcsének nevével viseli, tulságos fiatalon került előkelő állásába. Soha sem tartoztunk azok közé, akik kárhözattatták azt, hogy egyházi, polgári és katonai állásokat olyan emberek is foglaljanak el, akik már a bölcsöben megkülönböztető helyzetet töltötték be születésük, címerük és rangjuk által, mert mindig azt az igazságos és szabaddívi álláspontot foglaljuk el, hogy a közpályán szereplésnél ne képezzen a rátermettség mellett sohasem akadályt az, hogy köz, vagy főnemesi rangban jött valaki a világra.

A győri eset egyébként a függetlenségi pártkörben is főtéma volt az este. A pártkörben kevesen voltak s a beszélgetésekből az a felfogás domborodott ki, hogy a kicsapott tanítóképezdei diákok sorsát a kormány magáévá kell, hogy tegye. A legiobb megoldás volna — úgy mondták — ha a kicsapott diákokat az állami tanítóképzőben helyeznék el. Híre kelt külföldben, hogy Apponyi, mielőtt az interpellációs választés ügyben megadja, Bécsbe utazik, hogy az udvari körökkel az esetleges félremagyarázásoknak elejét vegye.

Liliom Géza harcra száll.

Szombaton: nagymosás.

Saját tudósítónktól. — dec. 10.

Polónyi Géza, a köröskényi liliom ujra harcra készül a kormány ellen, amelynek nem tudja megbocsájtani a nagy kiebrudalást.

Szombaton, úgy mondják jól értesült politikai hírforrások, az appropriációs javaslatnál, megkezdi Polónyi Géza a nagymosást és keserves félórát fog szerezni néhai szaktársainak.

A beszéd jellegje — állítólag Polónyi mondta — ez lesz:

— Csak a belét!

Kormánykörökben is tudomást szereztek már a veterán Sas nagy neki-fohászkodásáról és — mi tagadás? — komoly a rémület.

Elvégre, ha valaki ismeri a Werkerle-Andrássy-Kossuth céget, Polónyi Géza igazán ismeri.

Szombatra tehát nagymosás lesz. Be kár, hogy Wallenstein Róza nem állhat oda a teknő mellé...

Szombaton megfújják a trombitát.

Megerősítik a mozgósítási hírt. — Méreg és tűz. — A szabadkőművesek már csatáznak.

Saját tudósítónktól. —

— dec. 10.

A nari hírek, hogy mégis komolyak, hogy nem volt alap nélküli a napokban a „Déli Újság”-nak az a híradása, hogy szombat a kritikus nap, szombatra várják a részleges mozgósítást — ime igazolásul az alábbi táviratok:

Részleges mozgósítás.

Szatmár, dec. 10.

A VI. hadtesthez tartozó 5. gyalogezred hadkiegészítő parancsnoksága szigorú utasítást kapott, hogy készülőn december 12-én a részleges mozgósításra. A városban lakó tartalékos tisztek fölszólítást kaptak, hogy ne hagyják el a várost. A vasutvonalat a városban lakó katonai-bizottság vizsgálta meg.

Méreg és tűz.

Zvornik, dec. 10.

A szerb-boszniai határ biztosítása immár befejezettek tekinthető. A boszniai határvidéki lakosság tartott a szerbek betöréseitől, de a csapatok megérkezése óta megnyugodott. A lakosság között az a hír volt elterjedve, hogy a szerbek megmérgezték a vizet és fölgyjújják a falvakat. Ez most már ki van zárva, mert most már a Drinán nem jöhetnek át. Annak ellenére, hogy nappal hó és eső esik, éjjel pedig fagy és a szállások sem a legjobbak, a katonák mégis jókedvűek. A Doboij-Siminhán vasúti vonalat katonaság őrzi.

A szabadkőművesek már csatáznak.

Megirtuk a napokban, hogy a belgrádi „Probatim” szabadkőműves határpáholy, amely a budapesti nagypáholy fennhatósága alatt működött, eredménytelen felhívást intézett a magyar „testvérekhez”, hogy foglaljanak állást az annektálás ellen. A magyarországi nagypáholy kijelentette, hogy tilos számára a politika és egyben megírta a politikázásért a gyámsága alatt álló „Probatim”-ot.

Most arról értesülünk, hogy válaszkép a szerb szabadkőművesek szakitottak a magyarországi nagypáholyal és kikiáltották a „Probatim” függetlenségét.

A képviselőház ülése.

— December 10-én. —

Tizenegy óra előtt ma semmi élet sincs a Ház folyosóin.

Néhány jó mameluk diskurál az egyik sarokban és boldogan tárgyalják, hogy a koalíciós cseptirágásnak tegnap megint felültek Biharban is, Szigetváron is.

Justh Gyula elnök 11 órakor nyitja meg az ülést.

A napirenden mentelmi ügyek vannak.

Ki volt kaján?

Nyílt levél a kultuszminiszterhez, egy súlyos ügyben, amelyben valaki „kaján érzésre való nemtelen bosszúállási módzart”-tal élt.

— december 10.

Kegyelmes ur! Nagyméltóságod fölhívása folytán a képzőművészek egyesülete a képzőművészeti tanácsba megválasztotta kiküldötteit. Ezek voltak Kacziány Ödön, Margittay Tihamér, Márk Lajos, Tóth István és Róna József. Rendes szokás szerint a kiküldötteket a miniszter ur az ügyosztály vezetőjének előterjesztésére ki szokta nevezni, ily módon akarván teljes tiszteletben tartani az egyesület autonóm választási jogát.

Igy volt kontemplálva most is. Az egyesület elnöke személyesen tudatta a művészeti ügyosztály vezetőjével, K. Lippich Elek tanácsos urral, a választás eredményét.

Bár az ügyosztály vezetőjének némelyek ellen kifogása volt, mindazonáltal szavát adta, hogy változatlanul a miniszter elé terjeszti a névsort s a kinevezésről az egyesület elnökét és titkárát biztosította, már csak azért is, mert az elnök az egyesület nevében ragaszkodott a beteriesztett nevekhez.

Ugy ezt, mint a tanácsos ur kijelentéseit az elnök s a titkár nyílt ülésben kijelentették a tagoknak.

A hivatalos lap december negyedik számában megjelent kinevezésben minden választott tag benne volt, Kacziány Ödön kivételével.

Nem hiszem s egy pillanatig sem telezhetem föl, hogy személyem ellen Nagyméltóságodnak bármilyen kifogása volna, sőt föltéve, de meg nem engedve, hogy van, ismerve Nagyméltóságod igazságérzetét, teljes lehetetlen, hogy annak oly kicsinyes és alantas módon adjon kifejezést.

Egy nobilis lelkületű álamférfi nagy stílusú gondolkodásától teljesen távol áll az ilyen aprólékos, kis hivatalnok kaján érzésére való, nemtelen bosszúállási módozat.

Teljes tisztelettel azon kérdéssel s kérelem járulok Nagyméltóságod elé, méltóztassék az ügy földerítését elrendelni s engem értesíteni, vajon ígéretéhez képest az ügyosztály vezetője az ígért névsort s ebben nevémet is csakugyan előterjesztette-e kinevezés végett Nagyméltóságodnak? Köztudomású ugy a régi időkől, mint a közel múltból, hogy e művészeti ügyosztály vezetőjével közügyből kifolyólag, mint hivatalnokkal ellenséges lábon állok.

Természetes tehát, hogy személyemet illetőleg itt a hivatalnok magánbosszú esete forog fenn, sajnos, nem első, s ha a dolgok így folynak, nem is az utolsó esetben.

Bizva azonban Nagyméltóságod igaz-

ságérzetében: nem hiszem s nem hiszem, hogy megtörténhessék az, hogy egy a közlért s az igazságért küzdő művészember a hivatalnok magánbosszú prédájákként odadobva, képtelen legyen teljesíteni ama kötelességét, melyre társai bizalmából választva lett.

Nagyméltóságodnak maradtam teljes tisztelettel

Budapest, 1908. december havában.
Kacziány Ödön.

Vukotics kalandja Orth Jánossal.

tábornok ifjúságából.

Saját tudósítónktól. —

— dec. 10.

A balkáni hősök közül, akik Bosznia és Hercegovina annexiója miatt legjobban agyarkodnak monarchiánk ellen, az utóbbi időben György szerb trónörökös mellett legtöbbet Vukotics montenegrói tábornokot, Nikita fejedelem sógorát emlegették, aki most Konstantinápolyban csinálja az öszeesküvést Ausztria és Magyarország ellen. Vukotics ifjabb éveiről érdekes és mulatságos visszaemlékezést közöl egy linci újságban egy osztrák katonatiszt.

Elmondja, hogy Vukotics huszonöt esztendővel ezelőtt mint önkéntes szolgált teljes két esztendőig az osztrák és magyar hadseregben és pedig a 26. számú vadász-zászlóaljban, amely akkor Lincben állomásozott. Az illető tisztet — aki most a linci lap cikkét írta — 1884-ben János királyi herceg, a későbbi Orth János megbízta, hogy a pályaudvaron fogadja Vukotics herceget, aki mint önkéntes be akar lépni a vadász-zászlóaljba. A tiszttel azonnal megette a szükséges intézkedéseket, hogy a herceget rangjához illően fogadja. Saját költségére kocsi rendelt, a város legelőkelőbb szállójában, az Erzherzog Karl szállóban egész lakosztályt bérelt, közvetlenül Ferdinánd szász-köburgotai herceg, a későbbi bolgár király szobája mellett, aki szintén a zászlóaljban szolgált. Azután teljes díszbe öltözve, kiment a pályaudvarra a herceg fogadására. A vonat herobogott, de nem szállott ki belőle oly idegen, aki csak félig-meddig is montenegrói herceg lehetett volna. Végre egy harmadik osztráku kocsiiban megpillantott egy embert, akin montenegrói prémes sipka volt. Odament hozzá, abban a hiszemben, hogy talán a herceg szolgálománya-zetéhez tartozik és megszólította francia nyelven.

— Jó napot! Nem tudja, megjött-e ö fensége?

A prémes sipkás idegen nem értette meg a kérdést, mire a tiszttel folytatta: — Hol van Vukotics herceg?

A Vukotics név megütötte az idegen fülét, mert arca kiderült s tört német-séggel felelt:

— Igen Vukotics, én vagyok Vukotics.

A tiszttel nagyot nézett, mert még sohasem volt dolga ilyen külsejű herceggel, de azért legyőzte meglepetését és meghagyta egy katonának, hogy vegye át a herceg utitaskáját. De Vukotics ellenséges szemmel végigmért a katonát és sehogyan sem volt rávehető arra, hogy megviselt utitaskáját átadja. Fölszálltak a kocsi s a tiszttel meghagyta a kocsisnak, hogy vigye őket az Erzherzog Karl szállóba. Vukotics azonban hallani sem akart erről és egyre haftogatta, hogy János főherceg.

— Nincs ilyen szálló! — volt a válasz.

Erre fölmutatott egy kártyát, amelyen Milinkovic ezredes montenegrói miniszterelnök kéri, hogy a kártya átadóját, vezessék János királyi herceg elé. A tiszttel tehát nem tehetett mást és elvitte az exotikus herceget János királyi herceg elé. János királyi herceg már várta a vendéget és épenséggel nem látszott meglepettnek, amikor meglátta. A tiszttel fordulva mégis a következő megjegyzést tette:

— Ön bizonyára másnak képzelte Nikita fejedelem sógorát?

János királyi herceg azután elrendelte, hogy a herceggel úgy kell bánni, mint más katonával. Az Erzherzog Karl szállóban lévő szobáit nem foglalta el, hanem a kaszárnyába költözött, ahol mindössze abban a kedvezésben volt része, hogy dupla menázsit és János királyi hercegtől havonként tíz forint külön pótlékot kapott. Ha néhanapján hivatalos volt János királyi herceggel, mindig meghagyta, hogy a menázsit — tegyék el neki vacsorára, amikor azután jóízűen elfogyasztotta. Vukotics két évig szolgált a zászlóaljban, ahonnan a bécsi kadetiskolába került, amelynek elvégzése után mint hadnagy visszatért hazájába.

NAPIHIREK.

Széninség előtt Budapest.

400 szénmunkás sztrájkba lépett.

Saját tudósítónktól. —

A budapesti szénmunkások már hosszabb idő óta harcban állanak a szénbárókkal, akik minden módon a főnálló kollektív szerződés megbontására törekednek. Semmiféle alkalmat el nem szalasztottak, amikor arról volt szó, hogy a napszámberéket valami újabb ürügy alapján megcsönkíthassák. A kollektív szerződés förlugására most elérkezettnek találták az időt s nem riadtak vissza attól sem, hogy harcot provokáljanak a védekező munkások részéről.

A budapesti széniparot jelenleg a Guttman Testvérek cég uralja, amely hosszabb ideig vonakodott a szénmunkások árszabályát betartani. A többi szénmagykereskedőknek a Guttman-cég vonakodása jól esett, mert erre való hivatkozással ők sem akarták megadni az árszabályszerinti munkabéreket. Miután ez az állapot tarthatatlan volt, a Guttman-cég szénmunkásai a fuvarozómunkásokkal egyetemben néhány hét előtt sztrájkba léptek és kényszerítették a céget a kollektív szerződés szerinti bérek fizetésére. Azóta e helyen teljes a rend a munka körül. Ez az új helyzet azonban sehogyan sem volt inyere a többi szénkereskedőnek, akik most már nem hivatkozhattak a Guttman-cégre. Tehát új ürügyre volt szükségük, hogy kitérhessenek a kollektív szerződés elől. Épen ezért azzal a követeléssel álltak elő, hogy a szénmunkások kényszerítsék be a kartellen kívül álló munkálatokat a kartellbe. Ebbe természetesen nem ment bele a munkásság, amire az egész vonalon megindult a bérconkritás.

A széndrágításra irányuló törekvéseket nagyban előmozdította Andrássy Gyula gróf ismert rendelete, amelyvel fölszólta a szénmunkások szakosztályát. Így tehát nem maradt más hátra, minthogy a munkások a sztrájk fegyverével védekezzenek a szénkartell ellen, amely egyrészt a munkabéreket akarja letörni, másrészt pedig a fogyasztó közönséget kiuzsorázni. A sztrájkot a szénmunkások tegnap esti hatalmas gyűlése

Téli keztyük!

Kötött vagy szövött párja 40, 50, 75
Bélelt bőr keztyük ... 90, 125, 250
Szarvasbőr férfi keztyü ... 125

Áruház a „Gólyához“

Bosnyák Bleier Izsó VI., Nagymező-utca 12. sz

**Legolcsóbb
bevásárlási
forrás!**

**háztartási cikkekben
és korcsolyákban.**

Biró Albert

vaskereskedése
BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 57. szám.

mondta ki a munkabeszüntetés egyelőre hat telepre terjed, ahol ma reggel 400 munkás be is szüntette a munkát.

A négyezernyi fuvaripari munkásság is egy szívvel-lélekkel a magáévá teszi a szénmunkások ügyét és így bizonyos, hogy a szénbárók kétoldali támadását csufos kudarc éri.

A nyugoti pályaudvar széncsuszdaán Radnai Károly, Winter Hermann, Zwiebel Hermann, Halmos Salamon és Révész Vilmos cégeknél megállott a munka.

Uj kamarás. A király tolnai gróf Festicus Pál titkos tanácsos, főrendnek, a kamarási méltóságot adományozta.

Fiaim csak lakmározatok! A budai II. kerületben Zimányi Alajos halálával megüresedett közjegyzőséget legközelebb betöltik, Németh Imre, a kerület 48-as képviselője lesz az új őrszem. Hogy is zengie a költő? Fiaim csak lakmározatok...

Egyházi kitüntetések. A király dr. Szentkláray Jenő apát, éneklőkánonoknak az olvasó-, dr. Várady Lipót Árpád órkánonoknak az éneklő-, dr. Engels János mesterkánonoknak az órkánonokká, Wittenberg Antalnak az idősb mesterkánonokká, Blaskovics Ferenc alapítványi kánonoknak az ifjabb mesterkánonokká való fokozatos előléptetését jóváhagyta.

Lemondani, lemondani... A „Budapesti Közlöny” mai száma jelenti, hogy miután Renata Mária főhercegnő asszony a király beleegyezésével herceg Radzivil Jeromossal házasságra lép, az őt születésénél fogva megillető atódlási és öröklési jogról lemondott. Így kívánják a „fennálló házi törvények és a legfelső családi szabályzat”. A lemondási aktusnál Wekerle Sándor miniszterelnök képviseletében gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter volt jelen.

Egy darabont-testőr tragédiája. A kácsi nyírlamegyei községből táviratozzák: Krutek Ferenc darabont-testőr, aki szabadságát itt töltötte a szüleinél, december 8-án vadászatról hazajövet, fölhuzott fegyverrel ült a kocsi. Egy kátyuban akkorát zökkent a kocsi, hogy a fegyver kakasa elcsépett s az egész töltés Krutek mellébe furódott. A szerencsétlen fiatal ember rövid idő múlva meghalt.

Betörők egy posztóüzletben. A Deutsch és Grünfeld-cég Laudon-utca 4. sz. alatti posztóüzletében betörők jártak az éjjel. Az ismeretlen tettesek 5000 koronát érő posztóárut vittek el és egy nagy csomag váltót. A rendőrség erőlesen nyomoz a tettesek után.

Megakadályozott tüntetés. A sztrájkoló cukrászok — akiket a pincérek és pékek szervezete is támogatnak — az este tüntetni akartak a Gizella-téri Kugler-féle cukrászda előtt. A rendőrség megakadályozta a tüntetést.

Vegyék el a jeggyűrűmet! Hogy manapság nem a legjobb helyzetben vannak a vidéki szinigazgatók, azt az Országos Színészegyesület utóbb lefolyt néhány tanácsülésének ama szigorú határozata bizonyítja, amely a direktorok hátralékainak befizetését sürgeti, sőt azzal fenyegetőzik, hogy amennyiben az utolsó felszólításnak sem tennének eleget, koncessziójuk bevonása iránt megteszik a kultuszminiszteriumnál a szükséges lépéseket. Ez annyit jelent, hogy úgy a direktor, mint egész személyzete kenyér nélkül marad. Ertesülésünk szerint két igazgató van ilyen bajban. Az egyik Kövessy Albert, a fővárosi közönség körében

igen előnyösen ismert pécsi szinigazgató, a másik Mariházy Miklós, a kecskeméti színház igazgatója. Kövessy Albert kiváló szakértelemmel és tudással vezet évek óta társulatát és mégis ilyen végzetes sorsra jutott. Mariházy Miklós pedig, aki rövid idő óta harmadik direktora a kecskeméti színháznak, el fogja veszíteni a színészegyesülethez befizetett óvadékát, mert tartozásai kiegyenlítésére a tanács azt az összeget fogja fölhasználni s így kauzió híján az ő játsszási engedélyét is befoglalják vonni. Az oka e rossz viszonyoknak az, hogy a vidéki szinigazgatók túlságos követelésekkel állnak szemben, minnek következtében, társulataikat oly sok és drágán megfizetett erőkből szervezik, hogy nem képesek deficit nélkül dolgozni. És hozzájárul ehhez még az, hogy az eddigi rendszerrel szemben egy legutóbbi közgyűlési határozat kötelezővé tette a vidéki direktorkora nézve azt, hogy azok tagjaikat egész éven át még nyáron is, amikor színet van, kötelesek fizetni. Kövessy is ennek a rendszernek az áldozata s a mikor a színészegyesület felszólította e kötelezettségére, többek közt azt felelte: „Mindennem zalogban van, a jeggyűrűmön kívül; vegyék el a koncessziómat”.

Az illetékes köröknek ilyen körülmények között tenniük kellene valamit még mielőtt a vidéki szinigazgatók legtöbbje a reájuk nehezedő súlyos terhek alatt össze nem roppan. Az ország területén verejtékesen dolgozó nemzet napszámossai bizony jobban szolgálnák különösen a nemzetiségi és határszéli, de sőt a nagyobb vidéki városok kulturáját, sem hogy így pusztulni engedjék őket sok évi becsületes munka eredményeképpen.

Feltűntet keltő Budapest az országosan ismert Zélinger-féle készpénzrendszer 1-ső rangú uri szabó-termek zseniális működése. Smocing-öltöny mérték szerint 35 forint, fekete vagy utcai öltöny 30 forint, télikabát 35 frt, prima munka, tiszta gyapjuszövetekből IV., belváros, Magyar-utca 3. sz. I. em., Kosuth Lajos-utca mellett.

Coco bucsu fellépet. A Royal Orfeumban kiválóan mulattató decemberi műsora keretében még csak e hó 15-ig lép fel utólrhetetlen produkcióval Coco, a majomhirességek egyik legérdekesebb képviselője. Amit a Maxim című jelenetében mint főszereplő produkál, az valósággal párfját ritkítja és mint saját névaláírásos névjegyet a nézőtözen kiosztja a legnagyobb derűltséget kelti. A „Primadonna” és az „Egy perc késés” című bohózatokon kívül a decemberi attrakciók vonzanak esténként, szintegy érdekes új műsorral szolgál a télikerti Royal-Cabaret is. Jegyek a nappali pénztárnál, Bárd és Molitor jegyirodáiban és Kontinó dohány nagytűzsdéjében válthatók elővételi díj nélkül.

TÁVIRATOK

Csata Párisban.

Páris, december 10. Tegnap itt nagy royalista tüntetés volt. Az egyetemről néhány száz diák Jean d'Arc szobra elé vonult s ott „Éljen a király!”-jelszóval tüntetést rendezett. A rendőrség kivonult, az ifjak ellenállottak s követ és botl támadtak a rendőrökre. A csata közben nyolc rendőr sérült meg súlyosabban, több letartózás történt, de hogy hány hallgató sérült meg, azt a hivatalos jelentések nem mondják.

Sport.

—(Football. Az őszi bajnoki turnus vége felé közeledünk. Minden valószínűség szerint e hó 20-án a mérkőzések befejezést nyernek. A forduló első helyét a M. A. C.—F. T. C.-match van hivatva eldönteni. Ferencváros egy eldöntetlen eredménnyel is biztosíthatja magának az első helyet. Az atléták szerintünk a második helyet foglalják le. Mig a harmadik helyért B. T. C. és Föv. T. C. viv kemény küzdelmet. Az alábbiakban közöljük az I. oszt. bajnokság állását.

	Pontok száma
Ferencvárosi Torna Club	(1) 12
Magyar Atlétikai Club	(1) 11
Fővárosi Torna Club	(1) 9
Budapesti Torna Club	(2) 7
Magyar Testgyakorlók Köre	(—) 9
Budapesti Atlétikai Club	(1) 6
Törekvés Sportegylet	(—) 5
Ujpesti Tornaegylet	(1) 4
Typographia Sportclub	(1) 1

(A zárójelben lévő számok a hátralévő mérkőzések számát mutatják.)

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET.

M. kir. Operaház: A törpe gránátos, Parasztbecsület. Kezdeté 7 órakor.

Nemzeti Színház: Az urhatnám polgár. Kezdeté fél 8 órakor.

Vigszínház: A tanítónő. Kezdeté fél 8 órakor.

Királyszínház: Mary-Ann. Kezdeté fél 8 órakor.

Magyar Színház: A hónap. Kezdeté fél 8 órakor.

Royal-Orfeum: Coco és a fényes decemberi műsor.

„TURUL” takarékos hitel-szövetkezet
(TURUL-Népbank)
Nagymező-utca 37—39. sz.

Kölcsönöket nyújt előnyös feltételek mellett.

TÖRVÉNYSZÉK.

S Gyilkosság az éjszakában. Ifjabb Sas István napszamos ez év augusztus 23-án összeveszett az éjszakában Tatai János és Spokkó Ferenc napszamosokkal. Sas bicskát rántott és olyan súlyosan összeszurkálta ellenfeleit, hogy Tatai belehalt a sebesülésbe. Sas István fölött Zsitvay Leó elnöklésével ma itélkezik az esküdtszék.

Ajándékok:

ezüstdől 2, aranyból 6, ékkövesek 30, ébresztőórák 4, zseborák 6, ingaórák 14 koronától feljebb csakis jobb kivitelben beszerezhetők
Gáti és Szabó ékszerész és órasóknál Bécsi-utca 9., az Erzsébet-tér mellett. Nagyobb ezüst tárgyak és ékszerok gyári áron alul. Eltörtött órák és ékszerok igen kis költséggel helyrehozhatnak, vagy becserejeltetnek. Tassék czimunket tárczájába tenni, alkalomadtán hasznát veheti.

TÖZSDE.

A mai előtőzsde lanyha, üzlettelen. Lapzártáig jegyzések sincsenek.

Rum és likőr
előállításához küld utasítást
ingyen
WATTERICH A.
Budapest, VII., Dohány-utca 5.

Legjobb és legszebb

CZIPÖK

BENCZE ÉS TÁRSA-nál BUDAPEST, IV., Váci - utca 2.

A KOBRAK-czipők egyedüli elárusítója a Belvárosban

Valódi porosz szalonkőszent és koksztot zsákokban, valamint egész fuvarokban a leggyorsabban és legolcsóbban szállítanak

Rédei és Társa
kőszén-nagykereskedők
Központi iroda:
V., Béla-utca 4.

TELEFON 36-83.

Kiadja:

A „DELI UJSAG” LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

HOLZER

cs. és kir. udv. szálító divatházának összes helyiségeiben

Nagy Karácsonyi Occasio
folyamában van.

ESZTERGAPADOK új és használt mindennemű **SZERSZÁMGÉPEK**

minden méretben, csődtömegtől származók, nagy mennyiségben és darabonként is minden elfogadható árért eladó

Telefon 34-36. **Grünspan Izidornál, Budapest, V., Váci-ut 24.** Telefon 34-36.

ROYAL ORFEUM

Minden este 8 órákor

A primadonna | Egy percz késés
kiszágitó előadások.

10 elsőrangú **COCO** attrakció!

A télikerben reggeli 5 óráig **ROYAL CABARET**
Jegyek elővételűen a napnál pénztárban
Bárd és Molitor jegyirodájában a Kossuth téren,
magyarudjában váltakoznak.

CLUB kávéház

V., Lipót körút 16. sz.

(a Vigaszínház szomszédságában.)

Színház után vacsora.

Hideg és meleg buffet.

Pontos kiszolgálás. ::

Összes kült- és beföldi lapok.

A vigaszínházi művészek találkozóhelye.

Megnyilt a

Tisza-Szálló

Tisza-szálló épületeben

Budapest, VI., Révay-utca 24. sz.
Havai szoba, villanyvilágítás,
rézágypal. Hónapos és napos
szobák 1 főtől feljebb kaphatók.
Hónapos szobák ára 30 forint.

Legkedvesebb

karácsonyi ajándékok

BAUER SAMU

czukrászdájában

VI., Andrássy-ut 6.

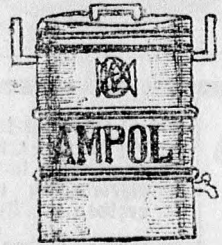
Buffet, hidegtelek, halak, szárnya-
sok, húsféle a legin. kivitelben.

Legszebb karácsonyi ajándék az

Ampol

hűtő és melegítő szekrény.

Télen nyáron egyaránt használható. Telje-
sen fémből. Javítás teljesen kizárva.

Ara: 75 korona.

Magassága 54 cm. Átmérete 45 cm. Ampol
és szoma művek.

Janda Gyula és Társa

V., Lipót-körút 12. és

Geitner és Rausch cégénél

VI., Andrássy-ut 8.

PÉNZT

butorra, zongorára, varrógépre, keres-
kedelmi árukra, ha azokat bizonyosba
legjutányosabban beraktározza ::

Balassa Gyula és Tsa

fiókja

VII., József körút 66.

Telefon 103-10.

Karácsonyi és újévi ajándékok

Gramfonok, szentké-
pek, tájképek.

— Olcsó árak. —

DEMÉNYI és TÁRSA

Király-utca 76.

Pénzezőleggel

beraktározunk butort, zongorát, auto-
mobilt, mindenemű gépeket és keres-
kedelmi árut, vidékről is. Butorszál-
lást, költözködést elvállalunk. Legszoi-
dabb kiszolgálás.

Magyar Kereskedelmi Szállítási
és Beraktározási Betéti Társaság

Budapest, VI., Király-u. 76.

Király Színházzal szemben. Telefon 119-05.

Hölgyek figyelmébe!

Kesztyűmök	K 32.-
Divatalk.	5.-
Selyembiz	12.-
Szővetblúz	7.-
Flanellblúz	3.50
Clothjupon	3.50
Selyemjupon	12.-
Pongyolák	6.tól

Vásznak, női fehérnemű,
Ágygarnitúrák és ruha-
kellék rendkívül olcsó
elárulása.

ERDŐS ARMIN

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 30. sz.

Varrógépek ujonatjuk, félaron, Sin-
ger női-varrógép 27 for-
int, karkanaajós női varrógép 40 forint,
centralbobin női varrógép 45 fit, karka-
hajós női varrógép, 5 fűzős, díszes kiállí-
tásban 50 fit, centrábobin női-varrógép
5 fűzős, remek kivitelben, 55 forintért
kapható Krausz Henriknél, Budapest, IV.
kerület, Veres Pálné-utca 40., földszint.
Ugynökkel nem dolgoztatok.

Nagy

karácsonyi vásár

Bluzkülönlegességek, kosztümök,
aljak és pongyolák

Faludi Lászlónál

Budapest, VI., Andrássy-ut 48.

(Oktogon.)

A legveszedelmebb ellensége min-
den gyáros, kereskedő és iparosnak
a tűz,

mert nem áll olyan megfelelő eszköz-
rendelkezésre, mellyel a tüzet ők
maguk eloltani tudnák. — A legjobb
és legbiztosabb kézi tűzoltókészülék a

„MINIMAX”,

mely az oltáshoz mindig készen és
kéznél áll és bármely laikus által
biztos eredménnyel kezelhető.

A „MINIMAX” több mint 8000
tüzet oltott, miről szóló bizonyít-
ványok eredetiben rendelkezésre áll.

A készüléket ovenként felül-
vizsgáljuk.

Tűznél elhasznált töltéseket
díjtalanul pótoljuk.

Felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Magyar Minimax-gyár r.-t.

Budapest, Ilka-utca 31.

Telefon 37-31. * Telefon 37-31.

A veszedelmes ponyvairodalom
ellensúlyozására készült a

Detektív krónika

Szerkesztő: FRÖHLICH János

Ara 12 fill. minden dohánytöredékben.

A t. cz. gazdaközönség

es iparvállalkozók figyelmébe ajánlom 1884. év óta
ismertebb gazdasági és iparszemélyzeteket eine vezető
irodalmat. Gazdasági gépezetek, kovacsok, molná-
rok, szeszifzők, kertészek, kezesek és felelősséggel,
fűzőknek ajándékosan elhelyeztetnek Krakauer
Armin, VI., Nagyteréz-utca 25. sz. Telefon 94-78.

Pénzt butorra,

zongorára. Butort, zongorát, hintót, auto-
mobilt, kurrens-árut, varrógépet, kerékpárt,
stb. feltűnő jutányosan beraktározzuk.

Tauszik és Tarsa VI., Gyár-utca 21.
Telefon szám 83-97. Már beraktározott
tárgyakat magasabb előlegezéssel kiváltunk.
Ugynökös és üzletajánlók magas jutalekben
részeseülnek.

Új rendszerű butorhitel. Butorok csak a
a legjobb kivitelben kap-
nakok közpenért v. banknál törlesztendő
rész etre. Balassa és Tarsa butorraktarában
Budapest, VI. ker. Révay-utca 3. Vacszi-
körút mellett. A vásárolt butorok értékét
egy bank fizeti nekünk ki, a vevő tehát a
banknak marad adósa, miáltal a butor
mindenkinek készpénzárban számíthatjuk.
A bankkölcsönt sem reszjegyzés, sem egyéb
költség nem terheli.

Butor.

Arveresen vett régi, valamint új
butorokbannagy választék állandó
nagy raktár csillárokbán, lámpák-
ban, szőnyegekben. Fali órák, zong-
gora, pianó, teljes irodai be-
rendezés, mindent a legjobb, a
legszebb kivitelben árusítunk leg-
olcsóbban

ANCELS és TARSÁ

Dob-utca 22. sz. Holló-utca sarok
Telefon Császár L. 17-78.

ÖN BÉREL!

EGY ÓCSKA ZONGORÁT-VAGY PIANINÓT ÉS

KIDOB.

HAVONTA 20 VAGY 16 KORONA

MOLCSONDÍJAT VEGRE PÉNZET

KAPTA ZONGORÁJA NINCSEN

HA FIZET

HAVONTA 20 KORONÁT. KAP EGY KIVÁLO

GYÁRTMÁNYU LEGMODERNEBB

ÁRAMPÉDALOS ÉRCZÁNCZÉLTÖKÉS

KERESZTÁROS-TETSZÉSE SZERINTI

SZINBEN-ÚJ ZONGORÁT VAGY PIANINÓT

NEM-IRALÁ VÁLTÓT. NEM ÁLLIT

KEZEST ÉS NEM FIZET BANKNAK

KAMATOT-ÉS MÉGIS TULAJDONA

LESZ A ZONGORA. ILYEN IDEÁLISAN

SZOLID LIBERÁLIS MÓDON

KAPHATÓ KIZÁRÓLAGOSAN

CSAK

STERNBERG-DEZSÓ

ZONGORA ELNÖRSI ÉS MOLCSONZESI TELEPEN
BUDAPEST VI. LISZT FERENCZ-TÉR 9
AZ ORSZÁGOS ZENEAKADEMIAVAL SZEMBEN
ZONGORÁK BECSERELÉSE JAVÍTÁSA HANGOLÁSA LEGKIVÁLOSBAN

Grammofontulajdonosok

LEMEZEIKET LEGELŐNYÖSEBBEN VÁLTOZTATHATJÁK
a Grammofonhanglemezek központú kicserélési telepenél
Budapest, VI., Dohány-utca 30. Prospektus és lemez-jegyzék
ingyen 10.000 új lemez- és lemez-felvétel. Magyar, tót, cseh,
német, szerb, lengyel, horvát, román, rutén, olasz, francia,
angol, orosz, török, arab, héber stb.

Elsőrendű hanglemezek 1 kor.-tól 4 kor.-ig kaphatók.

Külön osztály használt grammofonokból és lemezekből

Sternberg Armin és Testvére

es es királyi udvari hangszergyár

Budapest, VII., Rákóczi-ut 36. sz.

Képez árjegyzék mindennemű hangszerrel kü-
lön-külön kiadásban, mely ingyen és bérmentve
küldetik, csak megnevezendő, hogy milyen
církérel kívánjuk.